

XVII.

Flere Klokkeindskrifter fra Aalborg Stift.

Meddelt 1. af Biskop Dr. Kierkegaard, 2. af Adjunkt D. H. Wulff.

1.

Indskrift paa Kollerup Kirkeklokke.

Til Forklaring af denne Indskrift har Stiftets Biskop, Dr. P. Chr. Kierkegaard, meddelt følgende:

En hollandsk Skipper skal efter Sagnet have været stedt i Havnød udenfor Kollerup Strand i Vester Han Herred i taaget Veir. Da han var uvis om, i hvad Ret-

Endnu paa denne Tid klagede mange Præster i Vendsyssel over, at Bisp Stygge havde lagt deres Gaarde under Voergaard (S. 540).

¹⁾ N. Dske Mag. V, 137; Anders Gyldenstjerne til hans Broder Erik, Aarhus 30te Septbr. 1534; smlg. Pal. Müller, Grevens Feide. I, 259.

ning han skulde forsøge at frelse sig, hørte han, siger Sagnet, en Klokke ringe i det Fjerne, og i sin Glæde gjorde han nu det Løfte, at den Kirke, hvis Klokke havde lydt ud til ham, skulde have een Klokke til, og at den skulde være bedre end alle de andre Klokker der paa Egnen. Skipperen holdt sit Løfte, og Kollerup Kirke har nu to Kirkeklokker. Den ene af disse, som virkeligen er af en meget smuk og stærk Lyd, bærer den her meddelte Indskrift, der vistnok er intet mindre end smuk eller klar, hvad Bogstavernes Form o. s. v. angaaer, men hvoraf dog det Meste med temmelig Sikkerhed kan læses saaledes: Hiilf sant Ana nadic[h?] A. D. MDIII°. (Hjelp Sankt Anna i Naade. Anno Domini 1503). Kun Slutningsordet, rimeligvis enten Støberens, Støbestedets eller maaskee Giverens Navn, synes ikke at kunne læses og tydes uden ved usikre Formodninger. Skulde det første Bogstav være et K og det andet et omvendt U, og skal der saaledes muligen læses Kuilen [Analogi med Navnet Kuilenberg, — eller en ukorrekt Bogstaving af det hollandske Navn paa Staden Cölln, Keulen]?

2.

Indskrift paa den ældste Klokke fra Frue Kirke i
Aalborg.

Den ældste Kirkeklokke i Frue Kirke i Aalborg blev i Aaret 1861, da den var revnet og følgelig ubrugelig, sønderslaaet, hvorpaa Stykkerne oversendtes til Kjøbenhavn for at omstøbes. Jeg fik først noget at vide herom, da Stykkerne allerede vare bragte ombord, men skrev strax til Gamst & Lunds Efterfølgere, hos hvem Omstøbningen skulle finde Sted, og anmodede dem om at opstille Stykkerne saaledes, som de efter Bruddene hørte sammen, og meddele mig Indskriften, som jeg havde hørt skulde findes paa dem, hvilket de med største Beredvillighed efterkom, idet de ikke blot sendte mig en Afskrift af Ordene, som de læste dem, men ogsaa et Gnidebillede af Indskriften til-

ligemed en Tegning af et midt paa Klokken anbragt Madonna-billede. Da den anden og største Del af Indskriften er ejendommelig, skal jeg her meddele den i sin Helhed.

Paa Klokken øverste Rand stod med gothiske Bogstaver:

alpha et o deus et homo o rex glorie criste veni cum pace
amen anno dñi mdxviii valburgis.

De fire første Ord vare adskilte med en Stjerne, de øvrige kun med et tomt lille Mellemrum; men da Indskriften gik helt rundt omkring Klokken, og Enden mødtes med Begyndelsen, var der for at skille dem fra hinanden anbragt et lille Kristusbillede med to tilbedende Skikkelser, en paa hver Side. Bogstaverne vare store, indtil $1\frac{1}{2}$ Tomme høje, og i det hele velformede.

Midt paa Klokken fandtes et staaende Madonnabillede, et Kvarter højt, med en Krone paa Hovedet og bærende i den højre Haand en Verdenskugle, paa den venstre et lille Barn, som ogsaa i den venstre Haand holdt en Kugle. Udenom Hovedet bredte sig en Glorie, hvori læstes Ordene: help maria (med gothiske Bogstaver), hvorved dog er at bemærke, at medens Ordet Maria var tydeligt, var det første Ord forskudt i Formningen og meget utydeligt; dog syntes det første Bogstav at være det nederste af et h, det andet var ukjendeligt, det tredie var l og det fjerde utydeligt.

Til dette Madonnabillede sluttede sig Indskriften om Klokken Rand. Den strakte sig i en Længde af omtrent 5 Alen, og der var fra 3 til 6 Tommers Afstand mellem Ordene, men hverken Skilletegn eller andre Mærker og blot et aabent Rum paa noget over en Alen mellem Enden og Begyndelsen. Bogstaverne vare gothiske af omtrent $\frac{1}{2}$ Tommes Størrelse.

Under Madonnabilledet stod Ordene Sta Maria og derunder igjen Indskriften saaledes:

regina celi lete . . (et Par utydelige Bogstaver) alleluya
quia quem meruisti protare alla resurrexit sicut dixit alla
ora pro nobis deum alleluya criste klocstever pie memorie.

Begyndelsen, der ser noget uforstaaelig ud, har Biskop Kierkegaard ved en sindrig Gisning fortolket, idet han antager, at den ulærde Klokkestøber i Ordet protare har ombyttet r og o, saa at der skal læses portare; i det tredie Ord foreslaar han et a istedenfor e, saa at der læses lætare, hvorved der udkommer følgende Rim:

Regina cœli lætare, (alleluja)
quia, quem meruisti portare, (alla)
resurrexit,
sicut dixit (alla)

paa Dansk: Glæd dig, Himlens Dronning, fordi han, hvem du har nydt den Naade at bære, er opstanden, som han har sagt.

Resten forstaas af sig selv.

Hertil skal endnu kun tilføjes, at Frue Kirke i den katholske Tid var Klosterkirke til det nu aldeles forsvundne Vor Frue Nonnekloster, og at den efter Reformationen paa Grund af Brøstfældighed var bestemt til at nedrives, men paa Borgernes Forbøn af Kristian den tredie blev skænket dem til en Sognekirke 1555.
